

Моніторинг місць компактного проживання ВПО в Україні: Раунд 8

Основні висновки

Гуманітарна допомога: лише половина (51%) місць компактного проживання (МКП) повідомили про отримання гуманітарної допомоги протягом 30 днів, що є меншим, ніж у січні-лютому 2023 (58%). Дані, отримані від МКП, розташованих у Східному та Північному регіонах, вказують, що вони отримували допомогу в меншому розмірі порівняно з іншими регіонами.

Гуманітарні потреби: потреби у гуманітарній допомозі залишаються незмінними та, передусім, включають: засоби для прибирання (75%), засоби гігієни (65%), продукти харчування (56%), ремонтні роботи (не пов'язані з об'єктами водопостачання, санітарії та гігієни) (52%), кухонне обладнання (48%), ремонтні роботи, пов'язані з об'єктами водопостачання, санітарії та гігієни (43%), пральні та сушильні машини (35%).

Рівень заповненості МКП: середній рівень заповненості МКП, згідно отриманих даних, становить 56%, що вказує на можливість розміщення додаткової кількості ВПО у разі необхідності.

Ризик надтривалого перебування ВПО: дев'яносто відсотків (90%) керівників МКП повідомили, що внутрішньо переміщені особи (ВПО) зазвичай проживають в МКП три або більше місяців.

Місця компактного проживання у навчальних закладах: 28% МКП, розміщених у навчальних закладах (школах, дитячих садках, гуртожитках) повідомили, що надання освітніх послуг було частково ускладнене через перебування в них ВПО, а 11% зазначили про пов'язаний із цим значний негативний вплив (інколи до призупинення освітнього процесу). Частка опитаних МКП, що розташовувались у школах та дитячих садках, зменшилась з 28% у грудні 2022 до 21% у квітні 2023.

Перешкоди у доступі до освіти: тридцять відсотків (30%) МКП повідомили про перешкоди у доступі дітей до освіти. Основними причинами вказувались: брак ноутбуків (20% МКП), відсутність окремого приміщення для дистанційного навчання (16% МКП), відсутність інтернету (6%). 88% МКП поінформували про наявність шкіл та дитячих садків з можливістю зарахування, розташованих в 30 хвилинах з використанням громадського транспорту.

Розвиток потенціалу: лише 27% керівників МКП пройшли навчання з питань управління МКП і 16% з питань захисту (щодо реалізації принципів захисту, захисту від сексуальної експлуатації та насильства та запобігання гендерно зумовленому насильству); 61% керівників МКП не проходили навчання. Особливу увагу слід звернути на Сумську область, де кількість керівників, що не пройшли навчання становить 100%, а також Рівненську (94%) та Донецьку (88%) області.

Доступ до води: вісімдесят сім відсотків (87%) МКП повідомили, що підключені до системи централізованого водопостачання; 78% МКП зазначили, що мешканці мали достатньо води для задоволення всіх потреб, у тому числі для споживання, приготування їжі, особистої гігієни, прання та інших побутових цілей. П'ять відсотків (5%) МКП у Миколаївській та Рівненській областях, а також 3% МКП у Львівській області, як повідомляється, не мали достатньо води для задоволення жодної із вищезазначених потреб.

Вода, санітарія та гігієна: Мінімальні стандарти CCCM: повідомляється, що 53% МКП не відповідали Мінімальним стандартам кластеру CCCM стосовно кількості душових/ ванних кімнат (1 на 8 мешканців) і 14% – щодо кількості туалетів (1 на 20 мешканців).¹ У Східному регіоні зафіксовано найвищі показники невідповідності обом стандартам (63% і 22% відповідно).

ГЕОГРАФІЧНЕ ОХОПЛЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

КОНТЕКСТ ТА ОБГРУНТУВАННЯ

Моніторинг місць компактного проживання ВПО (ММКП) – це ініціатива Кластеру з питань управління та координації місцями компактного проживання ВПО в Україні (CCCM), реалізована Ініціативою REACH за підтримки організацій-партнерів Кластеру та Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, спрямована на забезпечення широкого кола учасників процесу, у тому числі гуманітарних організацій та органів державної та місцевої влади України, ключовою інформацією про місця компактного проживання ВПО (МКП), які розміщують внутрішньо переміщених осіб (ВПО).

Збір даних в рамках Раунду 8 ММКП відбувався з 17 квітня по 01 травня 2023 року. Загалом, було опитано 1 277 МКП шляхом проведення інтерв'ю з ключовими інформантами. (див. розділ "Контекст та методологія" на останній сторінці).

Оскільки вибірка колективних центрів не була репрезентативною, результати дослідження слід вважати індикативними.

1. Розрахунок здійснено з урахуванням поточної кількості мешканців МКП; частка МКП, які не відповідають мінімальним стандартам Кластеру CCCM є набагато вищою, зважаючи на їхню місткість: 76% МКП, згідно отриманих даних, не відповідали мінімальним стандартам Кластеру CCCM щодо душових/ванних кімнат (1 ванна кімната на 8 мешканців) та 25% – щодо туалетів (1 туалет на 20 мешканців). У Східному регіоні зафіксовано найвищий відсоток МКП, які не відповідали обом зазначеним стандартам, – якщо брати до уваги місткість, а не поточну кількість мешканців в них – 83% та 36% відповідно. Для більш детальної інформації дивись [Мінімальні стандарти CCCM Кластеру для МКП в Україні](#) – травень 2022 та [Довідник](#) у цій сфері.

ДЕМОГРАФІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА НАМІРИ ЩОДО ПОДАЛЬШОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ

Упродовж Раунду 8 опитано 1 277 місць компактного проживання ВПО із загальною місткістю - 114 295 місць. На момент збору даних в МКП було розміщено 63 848 ВПО, що відповідає середньому по Україні рівню заповненості у 56%.²

Термін перебування мешканців у 90% опитаних місцях компактного проживання ВПО зазвичай становив більше трьох місяців. Третина керівників місць компактного проживання ВПО (30%) повідомила про випадки залишення внутрішньо переміщеними особами МКП за власним бажанням протягом березня-квітня 2023 року. За їхніми оцінками, відтік ВПО склав близько 2 550 осіб, (4% населення опитаних місць компактного проживання ВПО), половина з яких виїхала з МКП, розташованих у Східних областях (1 014).

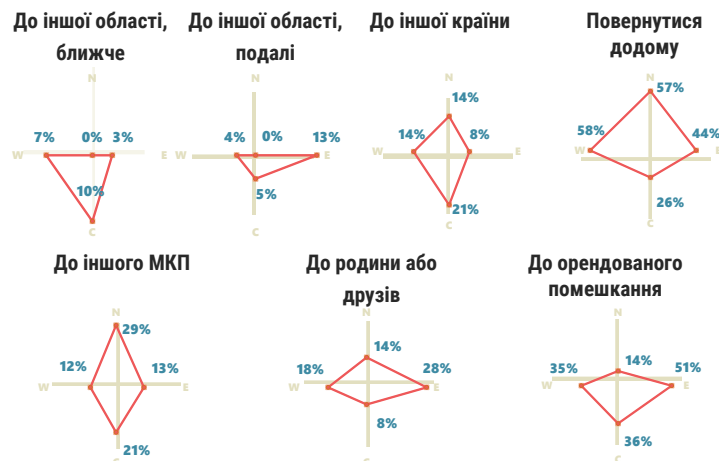
Шістнадцять відсотків (16%) МКП зазначали, що деякі ВПО планували виїхати з місць компактного проживання ВПО у квітні-травні 2023 року.³

Три відсотки (3%) місць компактного проживання ВПО повідомили про розміщення дітей без супроводу, тобто дітей, які проживали в МКП без батьків або офіційних опікунів.

Демографічний розподіл, % мешканців МКП

Жінки 49% Чоловіки 30% Діти 21%

Наміри ВПО щодо подальшого переміщення, у розрізі регіонів та типом переміщення (N: Північ, E: Схід, W: Захід, C: Центр)

Наявність вразливих груп населення, за % МКП, в яких присутній принаймні один представник або домогосподарство такої групи

Літні жінки (60+)	84%
Літні чоловіки (60+)	72%
Люди із зареєстрованою та незареєстрованою інвалідністю	62%
Домогосподарства, очолювані жінками	38%
Особи з хронічними захворюваннями, включаючи проблеми з психічним здоров'ям	20%
Домогосподарства з трьома або більше дітьми	19%
Особи похилого віку (60+), що потребують догляду	15%

Виселення

Чотири відсотки (4%) МКП повідомили про примусове виселення мешканців протягом 30 днів, що передували збору даних; найбільший відсоток, при цьому, спостерігався у Херсонській (33%) та Харківській (20%) областях. Згідно даних, отриманих від керівників опитаних МКП, серед основних причин виселення зазначалися небезпечна чи агресивна поведінка ВПО (73%), а також недотримання норм та правил перебування в місцях компактного проживання ВПО (58%).

НАЯВНІСТЬ ІНФРАСТРУКТУРИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ У КОЛЕКТИВНИХ ЦЕНТРАХ

² Загальна місткість та рівень заповненості розраховані на підставі інтерв'ю 1 277 МКП та включили також відповіді керівників МКП, які на момент опитування не розміщували ВПО.
³ Наведені відсотки відображають обізнаність керівництва МКП про наміри щодо подальшого пересування протягом найближчих 30 днів: 16% МКП повідомили, що виїхати планують менш ніж 25% мешканців, у 2% МКП про такі плани повідомили керівництво 25-75% та у 2% - 75-100% ВПО. Також 61% МКП зазначили, що ВПО виїжджати не планують, а 20% МКП відмітили, що не знають про наміри ВПО з цього приводу.

УПРАВЛІННЯ МКП ТА СТАН РЕАГУВАННЯ НА ПОТРЕБИ ПОСТРАЖДАЛОГО НАСЕЛЕННЯ

- 94% МКП знаходяться під керівництвом певної організації або органів влади
- 96% МКП консультуються з мешканцями під час прийняття рішень щодо діяльності МКП
- 56% МКП повідомили, що мають підписані мешканцями згоду на збір та використання персональних даних
- 44% зазначили, що мають з ВПО підписані договори
- 91% повідомили про розгляд керівництвом скарг від мешканців

Більше половини (51%) опитаних МКП перебувають у комунальній власності, менший відсоток – у державній (центральної влади – 32%) та приватній власності (17%).

Тип будівлі, % МКП

Гуртожитки освітніх закладів	40%
Соціальне житло ⁴	15%
Школи	12%
Дитячі садки	9%
Заклади охорони здоров'я	8%
Нежитлові приміщення ⁵	8%

Порівняно з груднем 2022 року змінився розподіл типів будівель, які використовуються в якості МКП. Зокрема, частка МКП, організованих у приміщеннях шкіл, зменшилася з 16% у 6-му раунді (грудень 2022) до 12% в останньому, квітневому раунді; водночас, частка МКП, облаштованих у дитячих садках, зменшилася з 12% до 9%.⁶

Управління МКП

Переважає більшість (94%) опитаних МКП знаходиться під керівництвом певних організацій чи органів влади. Найчастіше у цій ролі виступають органи місцевої влади (47%), освітні заклади (28%) та центральні органи державної влади (16%). Близько 87% з цих МКП повідомили про присутність координатора протягом дня (45%) або цілодобово (24/7) (42%). Більшість (96%) МКП повідомили, що консультуються з мешканцями при прийнятті рішень щодо діяльності МКП: 49% – шляхом проведення загальних зборів, 47% – за допомогою індивідуальних консультацій. У більшості випадків загальні збори проводилися за запитом (80%); в інших випадках вони мали місце щотижня (12%) або щомісяця (7%).

ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ

Доступність інформації щодо послуг для ВПО у МКП, за повідомленнями керівників МКП :

Інформація про державну реєстрацію ВПО	93%
Інформація про доступні медичні заклади та послуги	91%
Інформація про державні та місцеві програми грошових виплат та нематеріальної допомоги ВПО	90%
Інформація стосовно пенсій та державних програм соціального захисту	88%
Інформація про порядок звернення до місцевої влади /державних органів стосовно отримання документів, що підтверджують факт пошкодження будинку та/або власності в результаті військових дій, а також отримання компенсації	87%
Інформація про державні освітні послуги (наприклад, зарахування до шкіл та дитячих садків)	87%
Інформація про можливість отримання юридичної допомоги	86%
Інформація про можливі варіанти проживання за межами МКП (оренда квартир, соціальне житло, тощо)	86%
Інформація про реєстрацію у Державній службі зайнятості, про заходи з профорієнтації та можливості працевлаштування	85%
Інформація щодо можливості проходження навчання щодо поводження із вибухонебезпечними предметами	68%
Інформація щодо захисту від сексуальної експлуатації та насильства, та стосовно послуг постраждалим від гендерно зумовленого насильства	55%

Проходження навчання керівництвом МКП

Шістдесят один відсоток (61%) керівників МКП повідомив, що не проходили жодного навчання, пов'язаного із управлінням МКП. Особливе занепокоєння з цього приводу викликають Сумська (100%), Рівненська (94%) та Донецька (88%) області. Загалом, тільки 27% керівників МКП пройшли навчання з управління та координації місцями компактного проживання ВПО та 16% – з питань захисту (захисту від сексуальної експлуатації та насильства, запобігання гендерно зумовленому насильству та реалізації принципів захисту).

Правила розміщення та перебування в МКП

Дев'яносто чотири відсотки (94%) МКП, згідно отриманих даних, мають систему реєстрації новоприбулих ВПО. Шістдесят шість відсотків (66%) ведуть облік мешканців МКП у паперовому вигляді, а 26% застосовують електронну форму ведення. Більше половини (56%) МКП повідомили про наявність підписаної з мешканцями згоди на збір та використання персональних даних.

Найчастіше під час розміщення ВПО керівники МКП вимагали надання паспорту громадянина України (92%), довідки про реєстрацію ВПО (73%) або ідентифікаційний номер платника податків (38%).

Більшість МКП (79%) мають письмові правила перебування, але тільки 44% зазначили про підписання договорів з ВПО, в яких визначаються умови перебування в МКП (також 4% МКП повідомили, що підписують такі договори тільки з новоприбулими ВПО).

Механізм зворотного зв'язку та розгляду скарг

Дев'яносто сім відсотків (97%) МКП повідомили про наявність механізму зворотного зв'язку та розгляду скарг. У 91% з цих МКП скарги розглядалися безпосередньо керівництвом МКП. Окрім цього, керівники МКП повідомляли про використання для зв'язку з ВПО скриньок для відгуків та пропозицій, а також "гарячої" лінії (14%). При цьому, згідно отриманих даних, у 20% МКП, розташованих у Херсонській області, механізм зворотного зв'язку та розгляду скарг був відсутній.

Закриття МКП

Два відсотки (2%) керівників МКП повідомили, що очікують закриття МКП у квітні-травні 2023 року, найчастіше (67%) – з причини відновлення МКП своєї основної діяльності.

4. Наприклад, готелі, соціальні установи, пансіонати, інтернати та ін.

5. До нежитлових приміщень відносяться: релігійні установи, бібліотеки, магазини, офісні будівлі, будинки культури, ресторани і т.п.

6. Відповідно до Мастер листа МКП (містить дані також і щодо МКП, які не було опитано протягом певного раунду ММКП) кількість МКП, розташованих в школах та дитячих садках, зменшилась з 1904 у грудні 2022 (47% від загальної кількості МКП) до 1721 у квітні 2023 (44% від загальної кількості МКП).

УМОВИ ПРОЖИВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

- 81% МКП вказали на необхідність проведення капітального або поточного ремонту
- 62% повідомили про наявні в МКП проблем з точки зору інфраструктури
- 79% керівників МКП повідомили про наявність бомбосховищ безпосередньо в МКП (44%) або поблизу (35%)

Аварійне живлення та мобільний зв'язок

Згідно інформації, наданої керівництвом, у 8% МКП електропроводка регулярно не витримувала поточний рівень споживання електроенергії, інші 30% зазначили, що стикаються з такою проблемою періодично.

Також, згідно отриманих у 8-му раунді даних частка МКП, які вказали на наявність резервного джерела живлення, збільшилась до 62% у порівнянні з 53%, отриманими у попередньому раунді. Серед таких МКП 35% зазначили, що резервне джерело живлення повністю задовольняє потреби в електроенергії, 61% повідомили про часткове задоволення потреб, а 2% відмітили неможливість задоволення потреб взагалі.

У Північному регіоні зафіксовано найбільша частка МКП, забезпечених резервними джерелами живлення – 85%, а у Східному регіоні – найменша (56%).

Проблеми в МКП з точки зору інфраструктури, % МКП

Брак інфраструктури для літніх людей та людей з інвалідністю	33%
Відсутність ігрових майданчиків (у тому числі дитячого простору у приміщенні)	19%
Неможливість усамітнитись на території МКП (відсутність перегородок та дверей)	8%
Недостатність освітлення всередині будівлі МКП (у місцях загального користування, таких як коридори)	8%
Недостатність освітлення навколо МКП	7%

Потреба у ремонтних роботах, % МКП

Дрібний або поточний ремонт стін та/або підлоги	52%
Ремонт дверей та вікон	37%
Капітальний ремонт стін та/або підлоги	15%
Відсутність електропостачання	15%
Протікання даху	15%

Проблеми в МКП з точки зору умов проживання, % МКП

Не відокремлені душові/ванні кімнати	31%
Не відокремлені туалети	29%
Недостатня кількість дитячих майданчиків	19%
Недостатня кількість душових кабін	17%
Відсутність приватності в спальній зоні	15%

НЕПРОДОВОЛЬЧІ ТОВАРИ

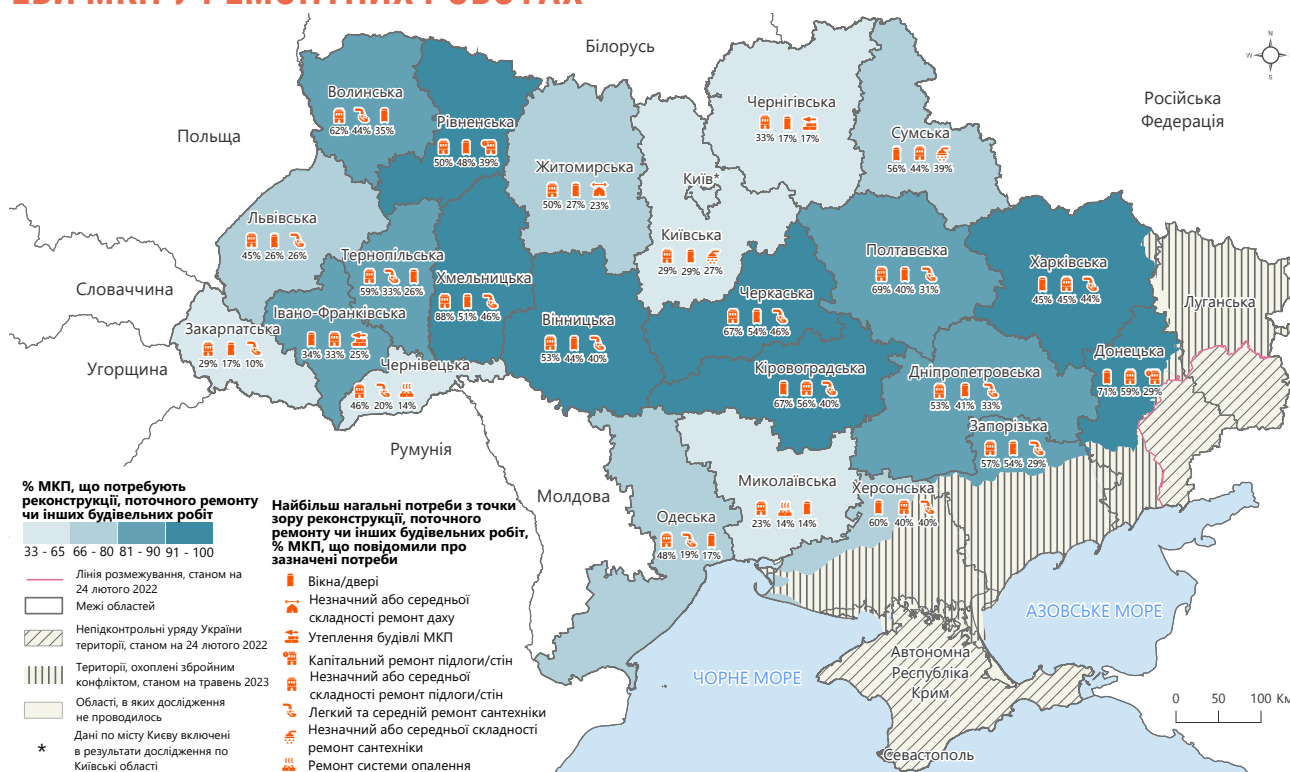
Спальні принадлежности, про потребу в яких зазначалось найчастіше, % МКП

Постільна білизна	86%
Подушки	68%
Ковдри	61%
Матраци	60%
Ліжка ⁷	46%

Предмети одягу, про потребу в яких зазначалось найчастіше, % МКП

Взуття для дорослих	86%
Одяг для дорослих	84%
Білизна та шкарпетки для дорослих	72%

ПОТРЕБИ МКП У РЕМОНТНИХ РОБОТАХ

7. Окрім стандартних ліжок МКП також повідомили про потребу у функціональних та розкладних ліжках (по 10% МКП).

ОБЛАШТУВАННЯ ПРОСТОРУ МКП

Розміщення мешканців МКП

При середньому рівні заповненості МКП у 56% три відсотки (3%) повідомили про перенаселеність МКП. Чотири відсотки (4%) МКП, водночас, вказували на недостатність приміщень для розміщення всіх мешканців. Крім того, 15% керівників МКП зазначили про відсутність приватності у спальній зоні.

Двадцять дев'ять відсотків (29%) керівників МКП наголосили, що мають повний план розміщення різних груп ВПО, у 25% такий план наявний частково та 46% взагалі не мають плану розміщення ВПО певних груп. Згідно з отриманими даними 44% МКП не мають окремих кімнат для жінок та чоловіків, 30% повідомили про розподіл всіх кімнат за ознакою статі, а 25% – про розподіл за ознакою статі частини кімнат. Північний регіон виділявся в цьому відношенні: 80% МКП повідомили, що мають окремі кімнати для жінок та чоловіків.

Місця загального користування

Відповідно до отриманих даних ігрові майданчики для дітей наявні у 62% МКП: 29% зазначили, що такі місця розміщені в приміщеннях МКП, а 48% повідомили про їх розташування ззовні.

Про наявність зон відпочинку для дорослих повідомили 60% керівників. На підтвердження цього третина МКП (29%) зазначила про потребу в організації простору для дозвілля.

Приватні зони

Сімдесят чотири відсотки (74%) МКП повідомили про розміщення домогосподарств ВПО в окремих кімнатах; водночас, 41% зазначили, що деякі або всі кімнати МКП є спільними для кількох домогосподарств.⁸ Одинадцять відсотків (11%) МКП вказали, що розміщують ВПО в одному спільному приміщенні; у Рівненській області відсоток таких МКП становив 55%, а у Херсонській та Харківській областях сягав 20%. Крім того, 74% МКП, які розміщують ВПО в одному спільному приміщенні, зазначили, що у такому приміщенні окремі зони для чоловіків та жінок відсутні.

Відсутність особистих шафок для зберігання особистих речей та документів ВПО досі залишається проблемою для 81% МКП.

Плата за проживання та комунальні послуги

Сімдесят сім відсотків (77%) МКП повідомили, що не стягують з ВПО жодних платежів (87% у Західному регіоні та 67% у Східному). Водночас, 15% зазначили, що стягують плату за спожиті комунальні послуги (32% у Дніпропетровській області), 11% – за проживання (по 28% у Дніпропетровській та Сумській областях) та 3% – і за проживання, і за комунальні послуги.

У середньому плата (за проживання та/або комунальні послуги) складала близько 1 133 грн за одного мешканця на місяць.

ВОДА, САНІТАРІЯ ТА ГІГІЄНА (ВСГ)

- 87% МКП повідомили, що підключені до системи централізованого водопостачання
- 53% не відповідають мінімальним стандартам CCCM щодо душових/ванних кімнат (1 місце на 8 жителів)
- 14% не відповідають мінімальним стандартам CCCM щодо туалетів (1 місце на 20 жителів)
- 7% МКП вказали на недостатність місця для збору відходів у МКП

Доступ до води

Більш ніж три чверті (78%) МКП зазначали, що мешканці мають достатньо води для всіх потреб, у тому числі питної води, для приготування їжі, особистої гігієни, прання та інших побутових потреб. Менший відсоток МКП спостерігався у Дніпропетровській (40%), Миколаївській (41%) та Донецькій (47%) областях. Згідно отриманих даних 5% МКП у Миколаївській та Рівненській, а також 3% у Львівській областях не мали достатньо води для задоволення жодної із вищезазначених потреб, включаючи питну воду.

Вісімдесят п'ять відсотків (85%) МКП повідомили, що мешканці споживають водопровідну воду (централізоване водопостачання). Волинська (65% МКП), Миколаївська (68%) та Івано-Франківська (69%) були областями, де цей відсоток склав менше 70%.

Сорок два відсотки (42%) керівників МКП зазначили про достатню якість питної води; водночас, 5% вказали на її погану якість, особливо в Харківській (27%) та Миколаївській (20%) областях. Про дуже погану якість питної води повідомили 5% МКП у Вінницькій, 3% у Волинській та 2% у Хмельницькій областях.

Що стосується стану водопровідної системи, майже половина МКП повідомила про необхідність проведення дрібного або поточного (29% МКП), а також капітального (19%) ремонту. Про проблеми зі каналізацією повідомили 14% опитаних МКП.

Душові / ванні кімнати та туалети

За даними дослідження у 3% МКП відсутні душові /ванні кімнати. Відсоток таких МКП був вищим у Харківській (14%), Миколаївській (14%) та Сумській (11%) областях. Шість відсотків (6%) МКП повідомили про відсутність туалетів, у Східному регіоні – 11%. Майже третина МКП зазначила про розподіл душових/ванних кімнат та туалетів за ознакою статі (28% та 31% відповідно), деякі повідомили про частковий розподіл (8% та 11% відповідно).

Якщо порівнювати із середнім показником по Україні (13%), душові/ванні кімнати, пристосовані для людей з інвалідністю, частіше облаштовувались у МКП, розташованих у Північному регіоні (48%), дуже рідко – у Східному регіоні (7%). Крім того, про облаштування таких кімнат найчастіше повідомляли МКП, розміщені в модульних містечках (42%), медичних закладах (40%) та об'єктах соціального житла (31%). Аналогічна ситуація характерна і для туалетів, пристосованих для людей з інвалідністю – як з точки зору географічного розподілу, так і з огляду на тип будівлі, в якій розташовано МКП.⁹

Санітарні умови

Серед проблем, пов'язаними із санітарними умовами, керівники МКП найчастіше згадували плісняву на стінах (15%), мишей і тарганів (по 4%) та мурах (2%). Крім того, 29% керівників МКП повідомили про потребу у впровадненні дезінфекції приміщень. Пральні та/або сушильні машини, як повідомляється, були потрібні в 35% МКП. Про потребу у засобах для прибирання та засобах особистої гігієни повідомили 84% та 74% МКП відповідно.

Необхідність удосконалення об'єктів водопостачання, % МКП

Спільні душові/ванні кімнати	31%
Спільні туалети	29%
Дрібний або поточний ремонт водопровідної системи	29%
Капітальний ремонт водопровідної системи	19%
Недостатня кількість душових/ванних кімнат	17%
Проблеми з дренажною системою	14%

8. Сума перевищує 100%, оскільки МКП може забезпечувати різні типи розміщення – дозволено обрання кількох варіантів відповіді.

9. Відсоток МКП, які повідомили про наявність туалетів для людей з інвалідністю, також становила 13% уцілому по Україні (43% МКП у Північному регіоні та 7% у Східному регіоні); про облаштування таких туалетів повідомили 42% МКП, розташованих у модульних містечках, 38% - у медичних закладах та 30% - в об'єктах соціального житла. Також МКП, які зазначили на їх наявність, повідомили, що всі такі приміщення розділені за ознакою статі (39% МКП), частково розділені (6%) або не розділені зовсім (54%), що в однаковій мірі відносилось як до туалетів, так і до душових/ванних кімнат, пристосованих для людей з інвалідністю.

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ПРОДУКТАМИ ХАРЧУВАННЯ. НАЯВНІСТЬ, ОБЛАШТУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КУХОННИХ ПРИМІЩЕНЬ

Про наявність кухонних приміщень зазначили 92% опитаних МКП, з яких 81% повністю забезпечені гарячою водою, а 7% – лише частково. Про відсутність гарячої води в кухонних приміщеннях частіше повідомляли МКП, розташовані в Північному та Східному регіонах (по 14%), зокрема у Донецькій (41%), Херсонській (40%) та Сумській (22%) областях.

Більшість МКП (97%) повідомила про регулярне прибирання кухонних приміщень. У двох третинах МКП (66%) прибирання здійснювалось мешканцями МКП почергово. Сорок один відсоток (41%) опитаних керівників зазначив, що прибирання здійснювалось персоналом МКП, а 8% – залучали для цього спеціалізовані організації.

МКП, опитаним у Раунді 8, частіше бракувало наступного кухонного обладнання: місця для зберігання запасів (50%), мікрохвильові печі (44%) та духових шаф (39%). Майже половина (44%) МКП висловила загальну потребу у кухонному приладді. Як і у попередньому раунді, найчастіше називали каструлі (83%), сковорідки (82%) та столові прибори (74%).

ПОТРЕБИ МКП В ПРОДУКТАХ ХАРЧУВАННЯ

- 99% МКП зазначили, що продуктовий магазин/ринок знаходиться в межах однієї години пішки
- 92% МКП повідомили, що мають кухонне(і) приміщення
- 64% МКП повідомили про наявність загального приміщення для прийому їжі

Близько десятої частини МКП зазначили про значні або часткові потреби у дитячому харчуванні (13% та 10% відповідно): сік (89% з тих МКП, які повідомили про значні або часткові потреби), овочі та фрукти (87%) та дитячі каші (82%).

Потреба у продуктах харчування, % МКП

Значні потреби	54%
Відсутність потреб	29%
Часткова потреба	14%
Не впевнений(а)	3%

Згідно отриманих даних найчастіше мешканці МКП купували продукти харчування за власний кошт (75% МКП), отримували від неурядових організацій (НУО) (32%) або від керівництва МКП (26%). Вказані показники є стабільними відносно попереднього 7-го, лютевого, раунду, за винятком надання продуктів харчування НУО (у 7-му раунді – 39% МКП).

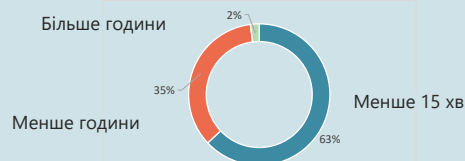
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

За інформацією, отриманою від керівництва опитаних МКП, карета швидкої допомоги не мала можливості дістатись до 1% МКП. Про відсутність аптек першої допомоги повідомлено у 10% МКП.

У середньому, в межах однієї години від МКП з використанням звичайного виду місцевого транспорту знаходяться два заклади первинної медичної допомоги. Найменша кількість закладів первинної медичної допомоги за вказаним критерієм було зафіксовано у Чернігівській, Сумській та Дніпропетровській областях.

Середня кількість закладів вторинної медичної допомоги, до яких з МКП можна дістатись протягом однієї години, також дорівнювала приблизно двом.

Час, потрібний, щоб дістатись до найближчого медичного закладу, % МКП

Відсутність аптек першої медичної допомоги, % МКП

Північний регіон	18%
Східний регіон	13%
Центральний регіон	9%
Західний регіон	6%

СФЕРА ЗАХИСТУ ТА ДОСТУП ДО ПОСЛУГ

- 95% МКП зазначали, що громадський транспорт знаходиться у пішій доступності (менш ніж 2 км)
- 22% МКП повідомили про відсутність банкоматів у пішій доступності
- 69% МКП зазначили, що центри надання адміністративних послуг (ЦНАПи) знаходяться у пішій доступності

Психосоціальні допомога

Психологічна допомога, згідно отриманих даних, доступна в 91% опитаних МКП, і мешканці обізнані, як отримати таку допомогу. Також, у 87% МКП мешканці мають доступ до психосоціальної підтримки для дорослих (ПСД).

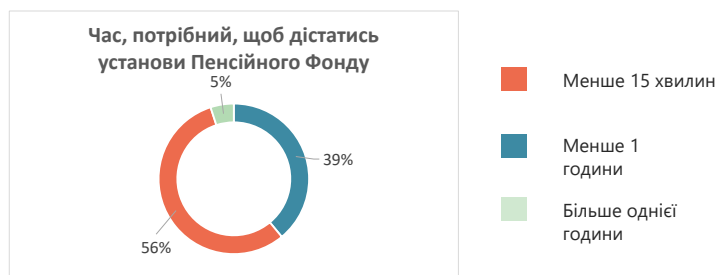
Можливі способи отримання ПСД, % МКП, які повідомили про наявність ПСД¹⁰

Надання консультаційних послуг за запитом	77%
Візит психолога за запитом	67%
Можливість отримання психологічної допомоги щодня безпосередньо в МКП	11%
Можливість отримання консультаційних послуг щодня безпосередньо в МКП	7%

Цей відсоток виявився значно вищим в МКП, розташованих в закладах охорони здоров'я та об'єктах соціального житла.¹¹

Візити соціальних працівників

За даними керівництва 71% МКП відвідували соціальні працівники. З них 35% було візитів за запитом, 30% відвідувалися щомісяця, а 23% – щотижня.

СФЕРА ОСВІТИ

Більше половини (53%) МКП зазначили, що більшість дітей шкільного віку, що мешкали в МКП, навчались дистанційно, 31% повідомили про змішану форму навчання – частково очну форму навчання, частково дистанційну, а 15% стверджували, що діти навчаються за очною формою. Найчастіше про використання очної форми навчання повідомлялось у Центральному та Північному регіонах (27% та 26% МКП відповідно), найнижчий відсоток відмічено у Східному регіоні (3%). Стосовно зарахування до навчальних закладів 59% керівників МКП повідомили, що наскільки їм відомо, батьки записують дітей до шкіл на очну форму навчання, 29% зазначили, що батьки не зацікавлені у використанні такої форми навчання (12% не знали відповіді на це питання).

Близько третини (30%) МКП повідомили про наявність щонайменше однієї перешкоди під час доступу дітей до освіти. Серед перешкод у доступі до освіти, про які зазначалось найчастіше: відсутність необхідного обладнання (зокрема, ноутбуків) згадали 20% опитаних МКП; відсутність окремого приміщення для дистанційного навчання відмітили 16% МКП, а відсутність інтернет-з'єднання – 6% МКП.

Двадцять вісім відсотків (28%) МКП, розташованих у навчальних закладах (школах, дитячих садках, гуртожитках та інших освітніх установах), зазначили, що надання освітніх послуг було частково ускладнене через перебування в них ВПО, а 11% вказали на пов'язаний із цим значний негативний вплив (інколи до призупинення освітнього процесу). П'ятдесят вісім відсотків (58%) повідомили про відсутність негативного впливу на процес надання освітніх послуг взагалі.

Наявність освітніх закладів із можливістю зарахування на навчання (до 30 хвилин з використанням громадського транспорту), % МКП

10. Стосується як надання психологічних послуг (майже п'ята частина МКП), так і консультаційних послуг (майже чверть МКП). Для цілей даного дослідження такі послуги як юридична допомога, доступ до правосуддя, відшкодування та компенсації, відновлення документів тощо вважаються консультаційними послугами.

11. Включає в себе готелі, соціальні установи, пансіонати, школи-інтернати тощо.

12. Тридцять сім відсотків (37%) керівників МКП зазначили, що протягом 30 днів, що передували збору даних, їм стало відомо про один випадок, пов'язаний з перешкодами, з якими стикнулись особи, що мешкають в МКП, під час реалізації прав ВПО, 47% стверджували, що їм стало відомо від 2 до 5 таких випадків, а 7% – від 6 до 10.

ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА ТА ПОТРЕБИ

Близько половини (51%) МКП повідомили про отримання гуманітарної допомоги протягом 30 днів, що передували збору даних; цей показник є нижчим у порівнянні з попереднім раундом (58%).

Як і у попередньому, квітневому, раунді, МКП, розташовані у Східному та Північному регіонах, рідше, якщо порівнювати з іншими регіонами, повідомляли про отримання допомоги. Зокрема, згідно наданої інформації 78% МКП у Сумській, 72% у Дніпропетровській та 71% у Донецькій областях не отримували гуманітарної допомоги протягом 30 днів, що передували збору даних.

Розподіл отриманої гуманітарної допомоги за регіонами, % МКП

Західний регіон	60%
Центральний регіон	51%
Східний регіон	45%
Північний регіон	45%

Вид отриманої гуманітарної допомоги, за % МКП

Продукти харчування	47%
Засоби особистої гігієни	43%
Засоби для прибирання	24%
Спальні принадлежности	21%
Кухонне обладнання	14%
Психосоціальна допомога	12%
Одяг та взуття	12%

Близько половини (46%) МКП повідомили про повний розподіл керівництвом серед мешканців гуманітарної допомоги у вигляді предметів домашнього вжитку, 14% зазначили про частковий розподіл.

Тільки 1% МКП зазначили, що стикалися з труднощами при розподілі отриманої допомоги.

97%

97% МКП повідомили про потребу в одному або декількох видах гуманітарної допомоги

Якщо порівнювати з Раундом 7 (березень-квітень 2023) види гуманітарної допомоги, отриманої МКП, суттєво не змінилися - переважно гуманітарними організаціями надавалися аналогічні предмети та послуги. Види потреб в гуманітарній допомозі також залишаються незмінними впродовж раундів ММКП.

Певні види допомоги, в яких, за словами керівників МКП, існує нагальна потреба, наведені на мапі нижче.

Потреби, про які зазначалось найчастіше, % МКП

Засоби для прибирання	75%
Засоби особистої гігієни	65%
Продукти харчування	56%
Ремонтні роботи (не пов'язані з ВСГ*)	52%
Кухонне обладнання	48%
Ремонтні роботи, пов'язані з ВСГ*	43%
Пральні та сушильні машини	35%

ОТРИМАНА ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА ТА НАГАЛЬНІ ПОТРЕБИ

* - водопостачання, санітарія та гігієна.

МОДУЛЬНІ МІСТЕЧКА

У рамках Раунду 8 досліджено 33 модульних містечка, у яких мешкали 4 786 осіб (75% дорослих та 25% дітей), середній рівень заповненості склав 53%. У цілому, на підтвердження даних, отриманих у Раунді 7, гуманітарна ситуація у модульних містечках є кращою, ніж в інших МКП, також вони більш наближені до стандартів Кластеру CCCM.

Зокрема, 85% з них зазначили, що мають письмові правила перебування (середній показник по Україні 79%), 76% повідомили про підписання договорів з ВПО (у цілому по Україні 44%) та 66% стверджували, що підписують з мешканцями згоду на збір та використання персональних даних (у середньому по Україні 56%).

Керівництво МКП, розташованих у модульних містечках, частіше консультувалось з ВПО у процесі прийняття рішень щодо діяльності МКП шляхом проведення загальних зборів (68% порівняно з 49% у цілому по Україні). Індивідуальні консультації проводились у 29% модульних містечок.

Майже дві третини модульних містечок повідомили про поділ кімнат за ознакою статі (у два рази більше порівняно із середнім показником по Україні). Також усі душові/ ванні кімнати та туалети розділені за ознакою статі у 69% та 70% модульних містечок (відповідно), а душові/ ванні кімнати

0%

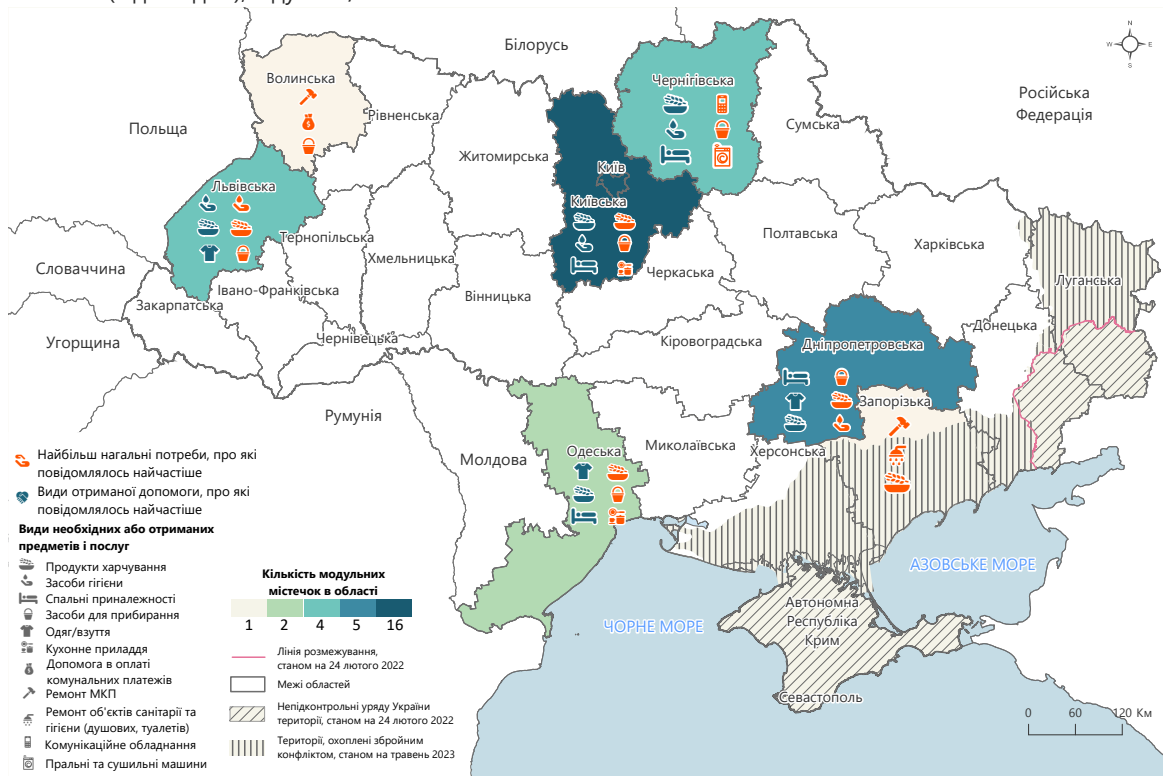
модульних містечок повідомили про розміщення ВПО в одному спільному приміщенні

та туалети, пристосовані для людей з інвалідністю, згідно отриманих даних, облаштовані у 44% та 42% модульних містечок (відповідно).

Модульні містечка продемонстрували кращі умови у сфері доступу до громадських послуг та інформації порівняно з іншими МКП. Зокрема, всі модульні містечка зазначили про наявність громадського транспорту у пішій доступності (у цілому по Україні 95%), 91% повідомив, що мають резервні джерела живлення (середній показник 62%), та 76% зазначили, що мають достатню потужність проводки, враховуючи рівень споживання електроенергії (середній показник 60%).

Водночас, можливість повідомити про випадки ГЗН* та торгівлі людьми, згідно наданої інформації, відсутня в 52% модульних містечок; 39% модульним містечкам бракувало впровадженої системи перенаправлення осіб, які знаходяться в зоні ризику або постраждали від ГЗН.

Також, лише 3% модульних містечок повідомили про наявність бомбосховища безпосередньо у будівлі МКП (середній показник по Україні 44%); 58% повідомили, що бомбосховище знаходиться в межах 10 хвилин пішки.

КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ ТА ЗВ'ЯЗОК

Більшість МКП (92%) повідомили про відсутність перебоїв з електропостачанням протягом 30 днів, що передували збору даних, що уявляється значно більш у порівнянні з лише 15% таких МКП у лютнево-березневому раунді. П'ять відсотків МКП зазначили, що середня тривалість відключень складала 1-2 години.¹³ Серед областей, де МКП найчастіше повідомляли про перебої з електропостачанням: Харківська (15% МКП), Тернопільська (21%) та Одеська (23%) області.

Згідно інформації, наданої керівництвом, потужність проводки була достатньою для забезпечення нормальної діяльності 60% МКП. Тридцять відсотків (30%) МКП, при цьому, зазначили, що електропроводка час від часу не витримувала поточний рівень споживання, а 8% – вказали, що стикаються з цією проблемою постійно.

Доступ до безпроводного інтернету, згідно отриманих даних, відсутній для мешканців у 14% МКП; у 8% МКП – доступний частково. Серед МКП з постійним доступом до безпроводного інтернету (77% МКП), його використання для мешканців було безкоштовним у 73% та платним у 26% МКП.

Деякі МКП (6%) повідомили про перебої з водопостачанням.

Низька якість сигналу мобільної мережі, % МКП

Херсонська	20%
Одеська	17%
Львівська	14%
Кіровоградська	13%
Черкаська	13%

Недостатня кількість розеток в МКП, % МКП

Чернігівська	50%
Полтавська	41%
Вінницька	33%
Хмельницька	32%
Харківська	32%

* - гендерно зумовлене насильство.

13. Один відсоток (1%) МКП повідомив, що відключення електроенергії тривали в середньому 3-4 години, 1% – 5-8 годин та 1% – більше 16 годин.

КОНТЕКСТ ТА МЕТОДОЛОГІЯ

У липні 2022 року Кластер з питань управління та координації МКП в Україні, спільно з партнерами та за технічної підтримки Ініціативи REACH, розпочав регулярне мультисекторальне дослідження «Моніторинг місць компактного проживання ВПО».

Збір первинних даних здійснюється інтерв'юерами Ініціативи REACH, партнерських організацій, а також представниками Офісу Уповноваженого Верховної Ради з прав людини шляхом проведення інтерв'ю з ключовими інформантами - керівниками або відповідальними особами МКП, які обізнані про ситуацію в МКП. Перевага надавалась здійсненню особистих інтерв'ю, якщо це дозволяла безпекова ситуація; в інших випадках інтерв'ю проводилися телефоном.

Упродовж 8-го раунду 86% інтерв'ю зібрано під час проведення моніторингових візитів, а 14% – шляхом здійснення телефонних інтерв'ю.

Метою було зібрати щонайменше 50 інтерв'ю на область. У Донецькій, Київській, Миколаївській, Сумській, Херсонській та Чернігівській областях наявна менша кількість МКП; за можливості, всі МКП було опитано.

Обмеження методології

Місцерозташування опитаних МКП не в повній мірі відображає мапу знаходження МКП на території України, а поточна географія проведення моніторингу залежить від зусиль та присутності партнерів у певних областях та регіонах. Результати дослідження слід розглядати лише як індикативні. З 1 277 опитаних МКП 1 215 виявились функціонуючими та розміщували ВПО на момент збору даних, у той час як 62 зазначили, що на момент проведення опитування мешканці в МКП відсутні, але вони готові до поселення ВПО. Таким МКП питання стосовно демографічного розподілу не ставились.

Пов'язані матеріали та інформаційні продукти

Опитувальник для [Раунду 8](#).

[Інформаційний дашборд](#) з результатами раундів "Моніторинг місць компактного проживання ВПО"

[Інформаційний бюлетень, ММКП, Раунд 5](#) за результатами опитування на рівні домогосподарств

[Інформаційний бюлетень, ММКП, Раунд 7](#) з останніми результатами опитування ключових інформантів

ГЕОГРАФІЧНЕ ОХОПЛЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Регіони, області	№ МКП	Полтавська	108
Центральний регіон	325	Запорізька	56
Черкаська	54	Північний регіон	65
Чернівецька	59	Чернігівська	6
Хмельницька	57	Київська	41
Миколаївська	22	Сумська	18
Одеська	48	Західний регіон	418
Вінницька	55	Івано-Франківська	61
Житомирська	30	Львівська	91
Східний регіон	469	Рівненська	62
Дніпропетровська	162	Тернопільська	66
Донецька	17	Волинська	52
Харківська	66	Закарпатська	86
Херсонська	5	Разом	1,277
Кіровоградська	55		

Про Ініціативу REACH

Ініціатива REACH сприяє розробці інформаційних інструментів і презентаційних матеріалів, які сприяють прийняттю учасниками гуманітарного процесу обґрунтованих рішень в умовах надзвичайних ситуацій, процесі відновлення та забезпечення розвитку. Методологічні підходи, які використовує REACH, включають в себе збір первинних даних, а також поглиблений аналіз; діяльність організації здійснюється за допомогою механізмів координації між учасниками гуманітарної діяльності. REACH є спільною ініціативою міжнародних неурядових організацій - Ініціативи IMPACT та ACTED, а також Навчального та дослідницького інституту Організації Об'єднаних Націй Програми з оперативного застосування супутникової інформації (UNITAR-UNOSAT).

КОНТАКТИ

Кластер з питань управління та координації МКП

Олександра Ферлікowska: ferlikov@unhcr.org

Камаль Мірзаєв: mirzayev@unhcr.org

REACH Ukraine

Мігель Іглесіас Лопес

miguel.iglesias-lopez@impact-initiatives.org

Партнерські організації

